

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

2 juli 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de gevolgen van het advies van de Raad van State voor de hervormingsvoorstellen van de Vlaamse regering inzake de opleiding Kinesithérapie

Interpellatie van de heer Etienne De Groot tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het toelatingsexamen en de numerus clausus voor de opleidingen Geneeskunde, Tandheelkunde en Kinesithérapie

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Woensdag 2 juli 1997

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 11.06 uur.*

Interpellatie van de heer Chris Vandebroeke tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de gevolgen van het advies van de Raad van State voor de hervormingsvoorstellen van de Vlaamse regering inzake de opleiding Kinesithérapie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandebroeke tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de gevolgen van het advies van de Raad van State voor de hervormingsvoorstellen van de Vlaamse regering inzake de opleiding Kinesithérapie.

De heer Vandebroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandebroeke : Mijnheer de voorzitter, ik wil de minister heel kort de volgende vraag stellen. Is hij, ongeacht of de federale regering iets wijzigt aan de regelgeving, bereid om een tabula rasa te maken van wat tot nu toe in verband met dit onderwerp is gebeurd. Wil hij de zaak opnieuw bekijken ? Wil de minister dan de suggestie in overweging nemen die ik enkele maanden geleden al heb geformuleerd ? Die houdt in dat voor de universiteiten de mogelijkheid openblijft om een licentie en een derde graad revalidatiewetenschappen in te voeren, terwijl de beroepsgerichte opleidingen, zoals de kinesithérapie, aan het hoger onderwijs worden gelaten. Daarnaast zouden studenten ergotherapie en logopedie de mogelijkheid hebben om ook een universitair diploma te halen en zelfs te doctoreren. Die suggestie komt trouwens van mensen die in de praktijk staan.

De voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer Etienne De Groot : Mijnheer de voorzitter, ik wou de minister vragen in welke mate hij rekening zal houden met de voorstellen van rector Dillemans. Zal hij het systeem waarnaar de heer Sannen verwijst en dat in de Franse Gemeenschap zal worden toegepast, in overweging nemen ?

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb maar één ding te melden. Het is trouwens alom bekend. De federale regering heeft de ingangsdatum van de zogenaamde wet-Dillemans één jaar uitgesteld. Voor de rest heb ik niets te vertellen. Er was geen hoogdringendheid en daarom hoefde men het ontwerp niet dringend neer te leggen. De zaken zijn zoals ze zijn. Met de wilde verhalen over alle mogelijke nieuwe denkkaders heb ik niets te maken.

Op de vraag of ik rekening zal houden met het rapport-Dillemans, kan ik enkel zeggen dat ik de heer Dillemans zelf heb aangesteld. Hij is mijn bijzondere commissaris. Wij spreken nogal veel met elkaar. Zijn rapport komt niet tot in de details overeen met mijn visie, maar het is niet buiten mijn medeweten opgesteld. Wat de Franse Gemeenschap doet, interesseert me in dezelfde mate als wat Frankrijk, Nederland en Duitsland doen.

De gesprekken met de rectoren over het eerste deelrapport-Dillemans en over het eerste deel van het rapport Geesteswetenschappen van de gemengde groep Nederland-Vlaanderen vinden plaats in september en oktober. Als die gesprekken enigszins lukken, zal er tussendoor ook wel over de kinesithérapie worden gesproken.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik moet zeggen dat ik het antwoord van de minister zeer beknopt vind. De

Sannen

Raad van State heeft het rapport dat u naar voren hebt geschoven, heel kritisch benaderd, mijnheer de minister.

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb een kritisch antwoord op de Raad van State. We gaan in op de juridische en technische aspecten van de zaak. Ik heb dit antwoord al volledig uitgeschreven, in samenwerking met een groep anonieme hoogleraren. Het zal worden bekendgemaakt in het najaar. Dan zal ik de uniciteit - die trouwens nu al lang bestaat - van de universiteiten en van de hogescholen juridisch-technisch in een afzonderlijk decreet regelen. Het zal niet meer volstaan om het juiste mannetje in de Raad van State te hebben om de belangen van deze of gene te dienen. Er zal een juridisch-technisch debat ten gronde komen. De teksten daarvoor zijn klaar.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, die uniciteit is iets waar we volledig achter staan. Anders kan men immers nooit tot een rationalisering van het universitair onderwijs komen. Toch waren heel wat mensen niet gelukkig met het ontwerp dat u voor de kinesithérapie had uitgewerkt. Er is nu tijd om die zaak opnieuw te bekijken en om er wat meer rechtlijnigheid en eenduidigheid in te brengen.

Bent u bereid om, los van de kinesithérapieopleiding, bij de hervorming van het universitair onderwijs de mogelijkheid in te bouwen tot een licentie in de revalidatiewetenschappen ? Daardoor krijgen die andere gegraduateerden de mogelijkheid om een licentiediploma te halen.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Er zal drie dagen worden gepraat met de rectoren. U mag mij niet vragen om op dat gesprek vooruit te lopen. Dat zou niet fair zijn. Ik heb mijn mening.

De heer Ludo Sannen : Zult u het voorstel bespreken ?

Minister Luc Van den Bossche : Ik zal bespreken wat ik nuttig acht. Ik zal echter niet vooruitlopen op het debat met de rectoren. De zaak ligt zo al moeilijk genoeg.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, ik wou de minister enkel een heel concrete vraag stellen over het rapport-Dillemans en de opleiding kinesithérapie, die samen met dat rapport wordt bekeken. Ik heb alle respect voor erector Dillemans en weet dat u met hem samenwerkt om het universitaire veld te optimaliseren. Denkt u dat dit rapport in 1998, wanneer het operationeel moet worden, van optimale kwaliteit zal zijn ?

Minister Luc Van de Bossche : Ik kan u dit niet garanderen. Ik moet natuurlijk een parlementaire meerderheid verzamelen. (*Hilariteit*) Ik weet dus niet of het uiteindelijke voorstel optimaal zal zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Etienne De Groot tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het toelatingsexamen en de numerus clausus voor de opleidingen Geneeskunde, Tandheelkunde en Kinesithérapie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Groot tot de heer Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het toelatingsexamen en de numerus clausus voor de opleidingen Geneeskunde, Tandheelkunde en Kinesithérapie.

De heer De Groot heeft het woord.

De heer Etienne De Groot : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, binnenkort wordt de intussen beruchte toelatingsproef voor geneeskunde georganiseerd. Wat oorspronkelijk een min of meer evenwichtig concept was, waar men voor of tegen kon zijn, is nu uitgegroeid tot een lege doos, een maat voor niets. Maar bovendien is dit een gevaarlijk systeem geworden. Dit afgeslankte selectiesysteem is bijzonder precair op het gebied van objectiviteit en sluit willekeur niet uit.

Meer dan ooit kan men zich fundamentele vragen stellen bij de uiteindelijke versie van de toelatingsproef. Samen met de Vlaamse Onderwijsraad durf ik stellen dat het een instrument is geworden om het aantal studenten te beperken. Wat overblijft, is

De Groot

inhoudelijk gezien niet meer dan een maatregel op proef, maar een maatregel die desondanks gevolgen heeft voor de betrokkene.

Dat dit jaar tegen wil en dank toch nog de toelatingsproef wordt georganiseerd, wordt helemaal onbegrijpelijk omdat men met de zekerheid van een slaapwandelaar nu reeds kan zeggen dat het initieel beoogde doel niet zal worden bereikt. Dat doel behelst een vermindering van het aantal artsen en tandartsen, om de federale quota voor de toegang tot het beroep niet te overschrijden. Sinds de Raad van State in een advies een numerus fixus ongrondwettelijk verklaarde, kan men zich in dit verband ook afvragen of de door de federale regering beoogde contingentering ooit zal standhouden.

Als arts moet ik me verzetten tegen een selectie met het oog op de verhoging van de kwaliteit van de instroom die niet steunt op wetenschappelijke gronden. Die staat overigens haaks op het historisch gegroeide toegangsprincipe voor de toegepaste wetenschappen. Als mens kan ik niet anders dan de grootste reserves formuleren ten opzichte van een proef die iemand al dan niet uitsluit op basis van zeer ruim interpreteerbare parameters zoals attitude en aanleg, die dan nog in een momentopname worden getoetst. Een dergelijke wending van het toegangsbeleid voor het hoger onderwijs is onaanvaardbaar.

Het geïmproviseer van de afgelopen weken getuigt op zijn minst van politiek amateurisme en van een gebrek aan respect voor alle jonge mensen die de speelbal zijn geworden van het gehakketak en de afrekeningen tussen ministers onderling en het onderwijsveld. Het is dan ook niet verwonderlijk dat dit chaotisch beleid tot totale verwarring in de onderwijssector leidt, bij de ouders en bij de studenten. Ik voel me daar onbehaaglijk bij, mijnheer de minister, beste collega's. Ik heb een gevoel van onbehagen, omdat wij als politici worden geacht de belangen van de burger te verdedigen, om zijn problemen op te lossen, of op zijn minst oplosbaar te maken. We zijn niet verkozen om problemen te creëren.

Veel te vaak meten we onszelf intellectuele en politieke onfeilbaarheid toe. Veel te zelden beseffen we dat achter de teksten en problemen mensen zitten. Zo ook in dit dossier. Het gaat hier tenslotte over jongeren die niet alleen worden geconfronteerd met een cruciaal overgangsjaar - van de secundaire

school naar de hogeschool of de universiteit - maar ook met een cruciale keuze in hun leven.

Mijn onbehagen maakt dan weer plaats voor een gevoel van onmacht en woede als ik beseft dat het anders had gekund. Het had anders gekund, indien de opeenvolgende ministers van Onderwijs opdracht hadden gegeven om een wetenschappelijk onderbouwde beleidsvisie te ontwikkelen voor een globaal toegangsbeleid voor het hoger onderwijs. Dan had men nu inderdaad niet halsoverkop halve maatregelen moeten nemen onder druk van de federale regering en de rechtscolleges. Het probleem was immers reeds lang gekend, en de druk van de ons omringende landen werd steeds groter. Maar toch werd bij mijn weten ook het voorzitterschap van de Europese ministerraad nooit aangegrepen om naar een Europese oplossing te zoeken.

De instroom en de mobiliteit van studenten krijgt immers hoe langer hoe meer een Europese dimensie. Men was nooit tot deze halve maatregel gekomen indien men het concept van de proef beter had voorbereid. Men had op het inhoudelijk vlak meer rekening moeten houden met het secundair onderwijs en de rijke diversiteit tussen de netten. Op het juridisch-constitutionele vlak had men de adviezen van Raad van State en de rechtspraak van het Arbitragehof grondig moeten lezen.

De laatste staats hervorming heeft ervoor gezorgd dat de oude onderwijscultuur met zijn ongebreidelde politieke compromissen tussen partijen, ministers, vakbonden en koepels, niet langer de grondwettelijke onderwijsrechten van de burger kan negeren. Die burger beseft hoe langer hoe meer dat het systeem van artikel 24 van de Grondwet hem een degelijke bescherming biedt tegen politieke willekeur. Dat de rechtscolleges een optimalistische en exhaustieve interpretatie zouden toepassen, was voorspelbaar. Ongetwijfeld resulteert dit in een juridisering van vele onderwijsproblemen, maar dit is nu eenmaal het systeem van artikel 24 : de rechter heeft het laatste woord.

Collega's, ik wil nog even stilstaan bij een ander gevolg van de toelatingsproef en een numerus clausus, waaraan in het hele debat eigenlijk weinig aandacht wordt besteed. Het beperken van de instroom tot een bepaalde studierichting en een beroep is geen geïsoleerd feit. De impact op de studiekeuze heeft gevolgen voor andere studierichtingen. Hij heeft te maken met financiering van de studierichtingen en dus met de instellingen, de rationalisatie van het studieaanbod, enzovoort. Een typisch te vrezende fenomeen is het watervaleffect. Daarom moet een zo verregaande ingreep worden

De Groot

onderbouwd door een totaalvisie, en die vinden we vandaag niet terug in de bestreden maatregelen.

Enkele conclusies, mijnheer de minister. De toelatingsproef die nu wordt georganiseerd, is eigenlijk een totale mislukking. Men had beter wat minder onbekwame spoed aan de dag gelegd. Het voorstel van de VLD-fractie in dat verband ware misschien opportuun geweest. Het kwam erop neer om de proef gedurende een aantal jaren zonder bindende kracht te organiseren en met evaluatie en bijsturing. Vlaanderen heeft zeer dringend behoefte aan een degelijk onderbouwde visie op de toegang tot het hoger onderwijs en aan een wetenschappelijk objectief selectiecriteria, niet beperkt tot enkele studierichtingen.

Ik zou graag van de minister een aantal duidelijke antwoorden krijgen. Het is vrij evident dat de toelatingsproef inhoudelijk zal moeten worden bijgestuurd. Hierbij zal een grotere inbreng nodig zijn van het secundair onderwijs en zal rekening moeten worden gehouden met de concrete diversiteit in de verschillende netten, teneinde de onderwijsgelijkheid te vrijwaren. Welke stappen heeft de minister in dit verband reeds ondernomen ?

Het advies van de Raad van State over de kinesitherapie noemt een numerus fixus ongrondwettig en stelt dat de vrije keuze niet beperkt is tot het leerplichtonderwijs, een interpretatie die de minister tot nu toe steeds heeft verdedigd. Houdt de minister het bij een numerus clausus ? Of zal hij zich neerleggen bij de interpretatie van de Raad van State ? Of ontwikkelt hij met een aantal specialisten juridische spitsvondigheden om die te ontwijken ? Heeft hij zijn federale ambtgenoot Colla gewezen op de gevaren van een contingentering en de volgens de Raad van State ongrondwettige beperking van de instroom via een numerus fixus ?

Heeft het recente plan-Dillemans ook oog voor de beperking van de toegang tot het hoger onderwijs ? Zo niet is het onvolledig. Zo ja, welke aanbevelingen worden gedaan ? Is de minister bereid om in de toekomst de toegang tot het hoger onderwijs in algemene context te bekijken om een globale en coherente visie te ontwikkelen, vóór hij voor bepaalde studierichtingen geïsoleerde maatregelen neemt die hun weerslag hebben op de rest ? Zijn er reeds onderzoeken in dit verband ? Zal de minister de problematiek van de toegang tot het hoger onderwijs en de numerus clausus in Europees verband aansnijden ?

Op welke wijze en aan de hand van welke parameters zal de gehalveerde toelatingsproef nu concreet naar de aanleg van de jongeren peilen ? Welke garanties biedt de minister opdat bij de attitude-toetsing de aspirant-studenten niet willekeurig zullen worden behandeld ?

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Ik begin met de vraag naar een Europese oplossing, die zogezegd niet is nagestreefd toen België voorzitter was van de Europese ministerraad. Toen hadden we de keuze tussen een unanieme stemming min één over de numerus clausus of geen stemming. Blijkbaar heeft niet heel Europa de literatuur van de heer De Groot nagelezen. De rest van Europa heeft de numerus clausus al lang toegepast. Men vindt België trouwens geen faire partner.

Nederland heeft zich toen erg diplomatisch opgesteld en is heel bedeesd en vriendelijk tussenbeide gekomen. Achteraf heeft dat land wel schriftelijk laten weten dat het de kritiek van de rest van Europa bijtrad. Meer nog, Nederland is het slachtoffer van het feit dat wij geen numerus clausus hebben. Het heeft een systeem ontworpen dat wij omzeilen door Nederlandse studenten zonder enige toegangsproof toe te laten. Ik denk dat er terzake een slechte voorlichting is gebeurd door de heer De Groot.

Op dit ogenblik houdt de politieke situatie in dat men ten gronde heeft aanvaard dat in de geneeskunde een instroomprobleem bestaat. Daar zal iets aan moeten worden gedaan. De federale regering heeft het jaar 2004 genomen als contingenteringsdatum. Dat is nu eenmaal zo. Ik zie trouwens weinig elementen die toelaten om het woord onbekwame spoed te gebruiken, mijnheer De Groot. U spreekt ook over een proef zonder bindende kracht. In dat geval moet de VLD de verantwoordelijkheid ook nemen dat er een pak mensen op de markt komen die nooit hun beroep zullen kunnen uitoefenen.

Ik verwacht dat het Arbitragehof met het schorsingsarrest zal zeggen dat dit systeem voor twee jaar geldt. Wie begonnen is aan de derde graad, kan niet meer van studierichting veranderen. Dat zou dus de meest logische uitspraak zijn. We moeten echter wachten tot 10 of 14 juli.

De Raad van State heeft niet gezegd dat de numerus clausus en numerus fixus ongrondwettelijk zijn. Overigens moet ik u erop wijzen dat de Raad van

Van den Bossche

State niet onfeilbaar is. Ik herinner me twee amendementen bij het decreet over de oprichting van VTM. Daarin stond dat het decreet strijdig was met het Europees recht. De Raad van State zei dat de schrijver van die amendementen niets kende van Europees recht. Tot mijn droefheid stel ik vast dat ik de gevolgen moet dragen van die vergissing. Het advies van de Raad van State wordt nu niet gevolgd door het Europees Hof.

Nogmaals, er staat nergens dat de numerus fixus onwettelijk is. Zo ver is de Raad Van State niet gegaan. Het is belangrijk om die mythe de wereld uit te helpen. Iemand leest het advies van de Raad van State maar half en dat wordt dan steeds in een andere versie doorverteld.

De inhoudelijke voorbereiding van de toelatingsproef kan men niet zwak noemen. Ze is opgesteld door professoren van alle universiteiten uit de faculteiten geneeskunde, rekening houdend met tandheelkunde, psychologie en pedagogie. Die mensen kan wel enige deskundigheid worden toegedicht.

Uw laatste vraag ging over attitudetoetsing, mijnheer De Groot. Niet mijn wijsheid, maar die van de samenstellers staat garant voor de proef. Ze hebben die in totale onafhankelijkheid ontworpen, rekening houdend met hun ervaring en wetenschappelijkheid. De inspectie van het secundair onderwijs is daar eveneens bij betrokken, maar de netten niet. De inspectie wordt toch geacht iets te kennen van het secundair onderwijs.

Er is inderdaad een arrest van het Arbitragehof. Of dat voorspelbaar was, is een andere zaak. Het Arbitragehof heeft nog steeds een lage graad van voorspelbaarheid. Misschien verandert dat in de toekomst, maar dat weet men nooit. Het Hoog Gerechtshof in de Verenigde Staten heeft dat ook niet. Iedereen moet nu eenmaal leren leven met het Arbitragehof. Ik heb daar geen problemen mee. De uitspraken van dat hof hebben de waarde van een grondwettelijk hof en zijn dus onbetwistbaar.

Het rapport-Dillemans heb ik naar de commissieleden gestuurd. Ik geef daar vandaag geen commentaar op. Indien de universiteiten sommige denkkaders uit dat rapport volgen, dan ontstaan er nieuwe mogelijkheden. Ik geef één voorbeeld. Het rapport pleit voor een brede eerste kandidatuur en een nog vrij brede tweede kandidatuur. Als men daarover een akkoord bereikt, dan ontstaat er een

nieuwe universitaire werkelijkheid. Ik wil daar echter nog niet op vooruit lopen.

In september of oktober wordt een driedaagse georganiseerd. Op grond van het rapport zullen we samen een aantal stappen proberen te zetten. Misschien kunnen we daardoor de toelatingsproef in een ander perspectief zien. Het zal wel een systeem van beperking blijven, maar er kunnen wijzigingen komen. Ik wil niet vooruit lopen op dat debat, maar sommige universiteiten, zeker de grote twee, denken mee op dat punt.

De wijze van organisatie is iets anders. Of er nu één grote kandidatuur komt voor bijvoorbeeld wis-kunde, fysica, scheikunde enzovoort, maakt geen verschil voor de grote universiteiten. Die willen sowieso nooit groepen van meer dan 400 personen. Die worden dan opgesplitst. Het is belangrijk dat de student na de eerste kandidatuur nog alle richtingen uit kan en ook na de tweede kandidatuur nog een andere richting kan kiezen. Dus volgt pas na het tweede jaar de stap naar de licentie en de specialisatie. Als dat denkkader wordt aanvaard, zitten we in een ander landschap. Het rapport-Dillemans biedt in ieder geval nieuwe mogelijkheden.

Een numerus fixus is niet ongrondwettelijk. Ik heb de hulp gevraagd van een aantal professoren in het grondwettelijk en administratief recht. We zullen in werkgroep de teksten maken om duidelijkheid te scheppen omtrent de grondwettelijkheid van de numerus fixus. Nu gaat de proef gewoon door zoals ze is, met uitzondering van het wetenschappelijk stuk, dat eruit is gehaald. Alleen het stuk dat peilt naar het leervermogen, blijft over. Dat stuk is onder de beste voorwaarden opgesteld.

De heer Etienne De Groot : Maar wat zijn de garanties voor de studenten ?

Minister Luc Van den Bossche : De garantie is de wetenschappelijkheid van de professoren. Ik stel me niet in hun plaats. Ik heb geen komma gewijzigd. Deze werkgroep is gedurende meer dan een jaar actief geweest. Ze kreeg steun van specialisten met een wetenschappelijke achtergrond. Die stonden voltijds ter beschikking. Ik geloof dat ik er op die wijze voor heb gezorgd dat dit alles keurig wordt afgewerkt.

De voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer Etienne De Groot : Ik wil de minister alvast bedanken voor zijn antwoord, alhoewel hij antwoorden heeft gegeven op vragen die niet wer-

De Groot

den gesteld, en niet altijd heeft geantwoord op vragen die wel werden gesteld.

Mijnheer de minister, u weet dat ik mijn interpellaties nooit concipieer vanuit oppositionele overwegingen. Ik houd deze interpellatie vanuit een echte bezorgdheid voor wat er op het terrein gebeurt. Dit alles is niet enkel belangrijk vanuit een onderwijsstandpunt. Het is ook voor de volksgezondheid van essentieel belang. De selectie van beroepsopleidingen die naar een tewerkstelling in de gezondheidszorg leiden, en dan zeker de artsopleiding, hebben een weerslag op de maatschappij van morgen.

U stelt dat Europa reeds lang aandringt op een numerus clausus in België. U weet dat ook ik hier altijd voorstander van ben geweest, want ik heb het in het verleden met u reeds meermaals gehad over de wenselijkheid om maatregelen te nemen om de plethora weg te werken. Want vandaag stuurt men artsen op straat die wel over een doctorstitel beschikken, maar die bij gebrek aan voldoende ervaring niet vakbekwaam zijn of kunnen worden. Men is ook gaan inzien dat er goede budgettaire redenen voor een ingreep waren. En men begon te beseffen dat het in feite erg asociaal is om mensen een langdurig studieprogramma te laten doorlopen, om hen daarna in de verdoken armoede onder te dompelen. Dat laatste argument voeg ik er slechts in tweede orde aan toe. Het eerste argument is het belangrijkste. Nadien zijn de politici gaan inzien dat ook het tweede erg belangrijk is.

Vanaf het ogenblik dat de dokters zelf over numerus clausus en andere ontrappingsmaatregelen zijn beginnen te spreken, hebben vertegenwoordigers van de socialistische en christelijke mutualiteiten het steeds over corporatistische voorstellen gehad. Slechts op het ogenblik dat mijn medische collega en uw partijgenoot, de heer Guy Peeters, aan de alarmbel heeft getrokken, en daarin is gevolgd door zijn katholieke tegenhanger, heeft iedereen erkend dat er een numerus clausus moet komen, en dat er maatregelen moeten worden getroffen om het studentenoverschot in de geneeskundige opleidingen te beperken. Dat is de echte reden waarom men plots overhaast is te werk gegaan.

De federale minister heeft u het mes op de keel gezet. Hij heeft een contingentering opgelegd. De gemeenschappen moeten zich daarnaar schikken. Als ze dat niet doen, dan zal er een grote groep studenten op de markt komen die zelfs niet één patiënt zullen hebben. Want ze zullen geen erken-

ningsnummer van het Riziv krijgen. Ik wil hier de rechtspraak van het Arbitragehof in herinnering brengen. Niemand is immers onfeilbaar : de parlementsleden en raadsheren niet, maar ook de ministers niet.

Minister Luc Van den Bossche : Het is goed dat u ons daaraan herinnert, op een ogenblik dat dankzij een advies van de Raad van State bij de rechtbank een vordering van miljarden frank wordt geëist.

De heer Etienne De Groot : U hebt het nu over VTM. Nadien volgt dan de rechtspraak.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is juist. Maar ik wil toch even zeggen dat men niet altijd en overal met de adviezen van de Raad van State moet zwaaien. Men is dat allemaal vergeten. Nergens heeft de pers daarover bericht. Maar zo nodig kan ik deze adviezen ter beschikking stellen.

De heer Etienne De Groot : Men mag de adviezen van de Raad van State toch niet al te veel relativeren.

Minister Luc Van den Bossche : Ik relativeer helemaal niets. Ik stel enkel vast dat het Europees Hof en de Europese Commissie achteraf het omgekeerde zeggen.

De heer Etienne De Groot : Als het parlement en de regering alle adviezen van de Raad van State sterk relativeren, dan kan men de Raad van State misschien beter afschaffen.

Minister Luc Van den Bossche : Is dat een suggestie ?

De heer Etienne De Groot : Hoe dan ook, zowel de Raad van State als het Arbitragehof hebben toch tot enige bezinning aanleiding gegeven. Men zit nog teveel in het stramien om via 's nachts uitgewerkte compromissen allerlei onwerkbaar systemen te bedenken. Dat kan tot zware nadelige gevolgen leiden. Het is daarom goed dat er enig tegenwicht bestaat.

De minister zal de toelatingsproef moeten bijschaven. Ik zou hem willen vragen om daarbij rekening te houden met wat hij daarstraks nog zelf heeft gezegd. Hij heeft het gehad over de wijzigingen in de eerste kandidatuur. Ik durf te denken dat u er ook voorstander van bent om na die eerste kandidatuur bepaalde testen op te leggen, mijnheer de minister. Want de bestaande diversiteit van de verschillende netten is een feit. Leerlingen komen trouwens vaak niet in een bepaalde school terecht

De Groot

omdat ze daar zelf voor hebben gekozen, maar wel omdat de ouders voor hen die school hebben uitgezocht. Dikwijls leggen de ouders hun een studierichting op. Als jongvolwassene kan men echter zelf, en op basis van gegronde redenen, een studierichting kiezen.

De heer Vandenbroeke heeft me nog gezegd dat er met eerstejaarsstudenten aan de universiteit iets merkwaardigs gebeurt. Na zes maanden universiteit hebben ze een gedaanteverwisseling ondergaan. In die periode verandert hun persoonlijkheid sterk. Het zou daarom misschien niet slecht zijn om studenten te evalueren na die eerste kandidatuur, op basis van hun gemeenschappelijke - gelijke - opleiding. Dat zou verschillen van de toestand bij de ingenieurs, die een specifiek studiepakket volgen dat hen in een bepaalde richting duwt. In het geval van toekomstige artsen wil men bovendien ook de sociale vaardigheden toetsen.

We zullen ons dat later beklagen. Dit zal wellicht geen aanleiding geven tot een miljardeneis. Want het zullen de sukkelaars en de zieken zijn die minder vakkundig dan anderen zullen worden behandeld. Die mensen zullen wel geen eisen indienen. Maar ze zullen ons met een sociaal-menselijk passief opzadelen. Daarom vraag ik de minister om iets aan die toelatingsproef te doen. De zaak is natuurlijk niet zo eenvoudig als ik ze hier aanbreng. Maar die toelatingsproef moet worden omgevormd tot een oriënteringsproef, ook al ben ik een voorstander van maatregelen tegen de plet-hora. Van een numerus fixus ben ik dan weer geen voorstander. Want zo een methode impliceert dat men het ene jaar bekwame mensen een opleiding laat volgen, terwijl dat het andere jaar helemaal anders kan zijn. Ik denk dat dit vanuit maatschappelijk oogpunt geen goede zaak zou zijn.

Ik wil nog één zaak toevoegen. Onlangs is gezegd dat we er inzake ontwikkelingssamenwerking, in termen van bestede middelen, op achteruit zijn gegaan. Ik wil er toch op wijzen dat we heel wat studenten uit ontwikkelingslanden aan onze universiteiten verwelkomen. Ik vind dat we in dat verband een taak hebben te vervullen. Daaraan is een cultureel aspect verbonden. Want die mensen leren Nederlands. Dikwijls beheersen ze dat Nederlands erg behoorlijk. In de meeste gevallen krijgen ze gedurende zes maanden een doorgedreven cursus in onze taal. Gaan we deze mensen laten vallen? Of krijgen ze in de toekomst nog een kans om aan Nederlandstalige universiteiten een opleiding met

het oog op tewerkstelling in de gezondheidssector te volgen?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, de Raad van State heeft zich inderdaad nog niet uitgesproken tegen een numerus clausus of numerus fixus. Ik wil nog eens herhalen dat hij daarover ten gronde nog geen vraag heeft ontvangen.

Mijn kritiek op de toelatingsproef moet ik niet herhalen. Van de toelatingsproef zoals ze nu wordt georganiseerd, heb ik echter minder angst dan van die waarin het decreet voorziet. Daarbij was het grote probleem dat de druk op het secundair onderwijs groot werd. Men moest een specifieke richting hebben gevolgd om aan die proef te kunnen deelnemen. Wat nu overblijft, is een soort veredelde maturiteitsproef. Leerlingen uit alle richtingen kunnen meedoen. Zo kunnen ze hun kennis en intellectueel vermogen toetsen.

Ik hoop echter dat toelatingsproeven in de toekomst niet worden veralgemeend, maar integendeel verdwijnen. Ik wil mijn probleem illustreren aan de hand van een concreet voorbeeld. Mijn dochter heeft net het vierde jaar Latijn-Wiskunde voltooid. Ze is nog geen zestien. Ik merk wel dat een hele reeks leerlingen uit dat jaar plots kiezen voor Latijn-Wetenschappen. Mijn dochter weet niet wat te kiezen. Moet ze Latijn-Wiskunde of Latijn-Wetenschappen volgen? Er zijn er maar enkelen die het echt zeker weten, de meerderheid echter niet. Ik vind die keuze ook veel te moeilijk voor zo een kind. Het is als ouder ook moeilijk om te zeggen welke keuze het kind moet maken, omdat men zijn toekomstperspectief niet kan uittenkenen.

Zoals de heer De Groot pleit ik wel voor een goed oriënteringsbeleid. Hij sprak in zijn inleiding over bijkomende selectiecriteria om de toegang tot het hoger onderwijs te bepalen. Ik pleit ervoor om die toegang zo groot mogelijk te maken, en ben voorstander van de uniciteit van België in Europa. In Europa zijn er heel wat selectiecriteria om de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs te regelen. Ik pleit niet voor de veralgemeende regelingen die in de ons omringende landen bestaan.

Ik was blij verrast met het rapport-Dillemans. Daar wordt het denkkader gevolgd dat ik zelf een tijd geleden verdedigde als alternatief voor geneeskunde. Er wordt een tussenschot ingebouwd na het tweede jaar. Ik hoop dat als er in september of oktober een akkoord komt, daarbij geen sprake

Sannen

meer zal zijn van een decreet over een numerus clausus en fixus.

Minister Luc Van den Bossche : Er zal in elk geval sprake zijn van zo een decreet.

De heer Ludo Sannen : Maar dan niet één dat van toepassing is op de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs. De toelatingsproef blijft een moeilijk gegeven. Het is niet makkelijk, zelfs onmogelijk om een proef op te stellen die de kwalitatieve output zeven jaar later garandeert.

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de minister, uw antwoord op de vraag van de heer De Groot verrast me. Ik beschouwde u altijd als een minister met visie en persoonlijkheid. Het verbaasde me dan ook steeds dat de heer Sannen u verweet eigengereid te werk te gaan. Uit uw antwoord van vandaag moet ik besluiten dat hij misschien toch gelijk heeft. U hebt zeer voorbarig gehandeld.

Er waren drie denkkaders mogelijk. Een typisch Vlaamse zienswijze die u hebt gelanceerd, houdt in om een selectie te maken na het secundair onderwijs en zo in te grijpen op de instroom. Een tweede denkkader hebt u altijd in zekere zin weggehoond : dat van de Franse Gemeenschap. Daar wil men na de tweede of derde kandidatuur een selectie maken.

Minister Luc Van den Bossche : Ik blijf daar ook bij. Dat denkkader verandert mijns inziens niets aan het bestaande. Zo laat men studenten onvoorbereid switchen. Daar ga ik niet mee akkoord.

Er is ook het denkkader uit het rapport-Dillemans. De heer Sannen heeft het ooit in een interpellatie aangekaart. Ik heb er toen op gewezen dat deze optie gezien de studieorganisatie die de universiteiten op dit moment hebben, niet verkieslijk was. Ik heb dat denkkader echter nooit afgeschoten. Ik heb wel gezegd dat de voorwaarde was dat de kandidaturen anders worden georganiseerd. Nu komt dit debat. Ik kan ook niet alle debatten op hetzelfde moment laten plaatsvinden.

De heer Chris Vandembroeke : Dit is precies mijn derde mogelijkheid. Dergelijke ideeën werden in de afgelopen jaren al gelanceerd door de heer Valkeniers, professor Vermeersch en anderen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik wil het geheim van de goden niet onthullen. Maar professor Vermeersch, een van de goden der rectoren, heeft tijdens de laatste vergadering duidelijk gezegd dat dit onderdeel van het rapport-Dillemans zijn idee mogelijk maakte. Hij gaf toe dat zijn idee zonder zoiets onmogelijk was. Deze thesis heb ik altijd verdedigd.

Het was mogelijk dat de rectoren dit idee niet zagen zitten, maar ik stel tot mijn vreugde vast dat de twee grote universiteiten geneigd zijn erop in te gaan. Ik weet nog niet hoe de anderen zullen reageren. Als iedereen mee wil vergaderen in oktober, betekent dat een stap voorwaarts. We moeten daar handig gebruik van maken.

De heer Chris Vandembroeke : Mijnheer de minister, u moet toch toegeven dat u op een vreemde manier voor onrust hebt gezorgd. Ik gun u het feitelijke vaderschap over de universitaire ruimte in Vlaanderen, maar u had deze wijze wegen veel eerder moeten bewandelen.

Minister Luc Van den Bossche : Ik heb die altijd bewandeld. Het vraagt nu eenmaal tijd om de universiteiten van dergelijke ideeën te overtuigen. Een zekere dosis onrust is gunstig. Daaruit groeit aanvaarding en ontstaat een uitzuivering. Dat leert ons de geschiedenis.

De voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer Etienne De Groot : De minister heeft een interessant idee gelanceerd. Hij zei dat het nuttig zou kunnen zijn alle kandidaturen op twee jaar te brengen. Dat zou misschien ook het switchen van een toelatingsproef naar een kandidaatsexamen kunnen vergemakkelijken.

Minister Luc Van den Bossche : Niet alleen dat, het zou ook de discussie met Europa over de zesjarige duur van de studie kunnen oplossen. Ik zie wel dat de faculteiten Geneeskunde niet echt enthousiast reageren op die passus uit het verslag-Dillemans. De faculteitsraden moeten daar nog over discussiëren. Ik wil niet op de zaken vooruitlopen. De twee decanen die ik al sprak, die van de KUL en de RUG, zijn bereid dit ter discussie voor te leggen aan hun faculteitsraad.

Twee jaar geleden stonden we voor de fameuze laattijdige aanpassing van het Vlaamse systeem aan de Europese eis inzake de huisartsenstudie. De discussie met de universiteiten liep toen hopeloos vast. De studie duurde zeven jaar en dat zou zo blijven. Europa mocht voor hen bij wijze van spre-

Van den Bossche

ken doodvallen. Vandaag zijn er toch al twee faculteiten bereid de discussie over een inkorting op te nemen. Ze zijn daarin op relatief korte termijn geëvolueerd.

De heer Chris Vandenbroeke : Klopt het dat we een kopie krijgen van het rapport-Dillemans ?

Minister Luc Van den Bossche : Dat is al lang opgestuurd. U zou het al moeten ontvangen hebben.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 13.30 uur.*
